

17.7.2017

Lääkehoitosuunnitelma

Varhaiskasvatus

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat	4
2. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito	5
Lupakäytännöt	5
Lääkehoitolupien dokumentointi	6
Kurssitarjonta.....	6
PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset.....	7
Osaamisen varmistaminen	7
Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä	7
3. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako	7
Yksikön esimies varhaiskasvatuksessa.....	7
Lasta hoitava lääkäri	8
Varhaiskasvatuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta.....	8
Varhaiskasvatuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta.....	8
Määräaikainen henkilöstö	8
Opiskelija harjoittelijana	8
Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä	9
4. Lääkehuolto	10
5. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen	10
6. Dokumentointi ja tiedottaminen	11
7. Seuranta ja palautejärjestelmät	11
LÄHTEET.....	11
LIITE 1 Allergiaa/astmaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 2 Epilepsiaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 3 Diabetesta sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 4 Lääkehoidon passi	
LIITE 5 Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma	
LIITE 6 Henkilökunnan perehdytys ja lupa lapsen lääkehoitoon	
LIITE 7 Lääkkeen antaminen varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa	
LIITE 8 Lääkehoidon prosessi	

Laatijat	Liisa Karikko, ylihoitaja Marjatta Partanen, osastonhoitaja Tiina Reijonen, ylilääkäri
Tarkastaja	Sari Hietala, toimialueylihoitaja
Hyväksyjä	Sanni Penttilä, apulaisylihoitaja

1. Johdanto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on laatinut ”Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa” oppaan (THL 14/2015) julkisille terveydenhuollon toimintayksiköille sekä muille lääkehoitoa toteuttaville yksiköille. Oppaalla pyritään yhtenäistämään lääkehoidon toteuttamisen periaatteet, selkeytetään johdon ja työntekijöiden vastuut sekä määrittelemään toimintayksiköille vähimmäisvaatimukset lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta.

Oppaassa on suositukset myös sellaisia toimintayksiköitä varten, joiden perustehtävään lääkehoidon toteuttaminen ei kuulu, mutta joissa saatetaan joutua toteuttamaan lääkehoitoa. Tällaisia yksiköitä ovat esimerkiksi päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoidon yksiköt. Lääkehoitoa koskevat yleiset ohjeet ja periaatteet ovat samat kaikille kunnan varhaiskasvatuksen julkisille ja yksityisille toimintayksiköille. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin lapselle määräämä lääkehoito.

Siun soten Turvallinen lääkehoito- työryhmä on julkaissut Lääkehoidon oppaan, versio 8, 7.2.2017 koskemaan koko Siun soten aluetta. Siinä määritellään koko kuntayhtymää koskevat ja kaikille yhteiset osaamisen varmistamiseen, vastuisiin, velvollisuuksiin ja työnjakoon, lupakäytäntöihin, lääkehuoltoon, lääkkeiden antamiseen ja jakamiseen, potilaiden ja asiakkaiden neuvontaan, lääkehoidon vaikuttavuuden arviointiin, dokumentointiin sekä seuranta- ja palautejärjestelmiin kuuluvat linjaukset. Siun sote laatii lääkehoitosuunnitelman alueensa varhaiskasvatuksen osalta.

Siun sote on laatinut varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman työryhmässä, johon ovat osallistuneet Siun soten perhe- ja sosiaalipalveluista Joensuun kantakaupungin neuvoloiden osastonhoitaja Marjatta Partanen ja ylihoitaja Liisa Karikko. Lastentautien ylilääkäri Tiina Reijonen on tarkastanut erikoissairaanhoidon koskevat osiot. Toimialueylihoitaja Sari Hietala on tarkistanut varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman ennen lääkehoitosuunnitelman hyväksymistä. Siun soten alueen kuntien sivistysjohtajien kautta on pyydetty kuntien kommentit lääkehoitosuunnitelmaan.

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy Siun soten perhepalvelujen apulaisylilääkäri Sanni Penttilä.

2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää yleiset varhaiskasvatuksessa toteutettavaan lääkehoitoon liittyvät linjaukset. Tämän lisäksi jokainen työyksikkö kuvaa oman lääkehoidon prosessinsa ja siihen kuuluvat käytännön toimintaa koskevat ohjeet.

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää tiedon siitä, kuka Siun soten lastenneuvolatoiminnassa on kunkin alueen varhaiskasvatuksen yhteyshenkilö ja vastaa lääkehoidon toteuttamiseen liittyvästä perehdytyksen järjestämisestä sitä tarvitseville varhaiskasvatuksen työntekijöille.

Työpaikkakohtainen lääkehoitosuunnitelma vähentää virheen riskiä ja selkeyttää eri henkilöstöryhmien työnjakoa. Lääkehoidon organisointi varhaiskasvatuksessa tulee tapahtua suunnitelmallisesti aina lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan saakka. Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavilla olo tulee varmistaa koko varhaiskasvatuksen toiminta-ajan silloin, kun yksikössä on lääkehoitoa tarvitseva lapsi. Vastuu osaamisesta ja työvuorosuunnittelusta on toimintayksiköllä. Varhaiskasvatuksen vuorotyön luonteisuuden vuoksi on huomioitava osaavan henkilöstön paikallaolo lääkehoitoa tarvitsevan lapsen koko hoitopäivän ajalle. On huolehdittava siitä, että yksiköissä on riittävä määrä lääkehoidon osaamisen hallitsevaa henkilöstöä myös henkilöstön sairauspoissaolojen ja loma-aikojen turvallisen lääkehoidon toteuttamisen mahdollistamisen kannalta.

Kun varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai varhaiskasvatukseen on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva lapsi, varhaiskasvatuksen johto vastaa siitä, että lääkehoidon toteuttaminen järjestetään asianmukaisesti. Pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinoituvastuu on terveydenhuollolla. Vanhempien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovitut asiat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Samalla sovitaan myös siitä, kuka vastaa lapsen lääkehoidon toteutuksesta (esim. kuka henkilökunnasta mittaa verensokerin ja ruoka-annokset ja hoitaa insuliinin annostelun) ja kuka on varahenkilö.

Lapsille ei pääsääntöisesti anneta hoitopäivän aikana muita kuin välttämättömiä lääkkeitä. Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmassa tulee määritellä, miten lyhytaikainen lääkitys toteutetaan tarvittaessa. Varhaiskasvatuksen johdon on huolehdittava, että henkilökunta on saanut tarpeenmukaisen perehdytyksen ja mahdollisen lisäkoulutuksen lapsen lääkehoitoon. Lääkehoitosuunnitelmaan on myös kirjattava, miten varhaiskasvatuksessa tai perhepäivähoidossa varmistetaan lapsen turvallinen lääkehoito tilanteissa, joissa siitä vastaava henkilö on tilapäisesti poissa työstä esim. sairastumisen tai vuosiloman takia. Pelkän lääkehoidon toteuttamisen lisäksi henkilöstön on ymmärrettävä lääkehoidon merkitys osana hoidon kokonaisuutta.

Jos varhaiskasvatuksessa on erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia lapsia, se on otettava huomioon varhaiskasvatuksen resursoinnissa eli hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien henkilöiden lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole lasta tai lapsia varten erityistä avustajaa. Vastaavasti erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeet tulee ottaa huomioon myös järjestettäessä lapsen hoito perhepäivähoidossa. Tapauskohtaisesti tulee arvioida, onko lääkehoitoa tarvitseva lapsi lain tarkoittama erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva lapsi. Esimerkiksi insuliinihoitoa tarvitseva lapsi vaatii varhaiskasvatuksen henkilöstöltä koko hoitopäivän ajan erityistä huomiota ja seurantaa. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva tulee huomioida esimerkiksi henkilöstömitoituksessa. Erityisesti hoitojärjestelyjä tulee arvioida silloin, kun lapsi tarvitsee vuorohoitoa (esim. ilta- ja yöhoito). Edellä kuvattuja periaatteita noudatetaan myös esiopetuksessa sekä aamu- ja iltapäivähoidossa.

2. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito

Lupakäytännöt

Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin lapselle määräämä lääkehoito. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi saada luvan lapsi- ja lääkekohtaiseen lääkehoitoon, kun hän on saanut perehdytyksen lapsen sairauteen ja ko. lääkkeeseen ja sen antotapaan sekä sopinut asiasta myös vanhempien kanssa. Työnantajan tulee järjestää varhaiskasvatuksen työntekijöille lääkehoidosta tarvittaessa perehdytystä ja lisäkoulutusta.

Koska esimerkiksi injektioiden antaminen ihon alle on vaativaa lääkehoitoa, se edellyttää myös lähihoitajan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Näytön ottaa vastaan lääkehoitoon koulutuksen saanut, kokenut laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka voi olla esimerkiksi terveyskeskuksen tai lapsen sairauden seurannasta vastaavan erikoissairaanhoidon sairaanhoitaja.

Jos lapsen sairauden lääkehoito tapahtuu erikoissairaanhoidon hoitosuhteessa, annetaan erikoissairaanhoidosta käsin varhaiskasvatuksen henkilökunnalle perehdytys, koulutus ja todistus saadusta koulutuksesta kun on kyse diabeteksen hoidosta. Astma- ja allergialääkkeiden sekä epilepsialääkkeiden käytön opastavat vanhemmat. Tarvittaessa voidaan pyytää ohjausta lasten- ja nuortentautien poliklinikalla. On tärkeää, että lapsidiabeetikkojen varhaiskasvatuksessa tapahtuvan hoidon toteuttamisessa huomioidaan hoitosuhteiden ja siten diabetesosaamisen jatkuvuus. Mikäli henkilökunta tai lapsen ryhmä vaihtuu, toteutetaan työntekijöiden koulutus pääsääntöisesti lasten- ja nuortentautien poliklinikalla.

Lääkehoidon osaamiseen liittyvät lisäkoulutukset ja luvat koostuvat LOVE- verkko-teoriaopinnoista, verkkotentistä ja käytännön näytöistä. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta ja laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta. Näytön vastaanottaja vastaa lääkehoidon osaamisen varmistamisesta.

Lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat verkko-opinnot suoritetaan omassa työyksikössä Moodle-oppimisympäristössä (www.verkkarit.fi), jossa lääkehoidon osaamisen kokonaisuus on nimeltään LOVE (lääkehoidon osaaminen verkossa). SiunSoten Koulutusyksikkö vastaa verkkokurssien hallinnoinnista ja antaa lisätietoa lupakäytännöistä. Verkko-oppimisympäristöön kirjaututaan Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy hallinnoimilla MAD- tunnuksilla.

SiunSotessa verkko-opintojen yhteyshenkilöinä toimivat Heli Vänskä (heli.vanska@siunsote.fi) tai Hillevi Rautiainen (hillevi.rautiainen@siunsote.fi), joilta saa tietoa yleisistä tenttipäivistä.

Jokaiselle varhaiskasvatuksessa lääkehoitoon osallistuville suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden suorittamista LOVE-kokonaisuudesta. Lääkehoitoon koulutuksen saaneille, kuten lähihoitajat, suositellaan LOP-teorian sekä lääkelaskujen opiskelua ja tenttimistä LOVE- kokonaisuudesta. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVE-kokonaisuudesta.

Teorian ja tentin suoritus on voimassa 5 vuotta allekirjoituspäivämäärästä, jonka jälkeen on suoritettava teoria ja tentit uudelleen. Näyttöjä ei tarvitse antaa uudestaan, ellei erityinen tarve sitä vaadi (esim. pitkä poissaolo, osaamisvaje, harvoin tehtävä työtehtävä, lääkehoidon virheet jne).

Injektiot ihon alle (s.c.) vaativat näytön ja kirjallisen luvan. Näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. S.c. lupa on voimassa 5 vuotta.

Tablettilääkityksen, inhaloitavien lääkkeiden sekä adrenaliini-injektorin käyttöön luvan edellytyksenä on perehtyminen lapsen lääkehoitoon sekä lääkkeiden antamisesta suoritettu näyttö tai muu varmistus lääkkeen antamisen osaamisesta. Tarvittaessa näytön vastaanottaa varhaiskasvatuksen lääkeluvat omaava henkilö. Luvan myöntää varhaiskasvatuksen esimies.

Lääkehoitoperehdytys ja lupa on aina lapsikohtainen.

Lääkehoitolupien dokumentointi

Lääkehoidon passi löytyy tämän asiakirjan liitteistä, jokainen organisaatio huolehtii itse opintojen dokumentoinnista (LIITE 4).

Tenttisuoritukset ja tarvittavat näytöt kirjataan lääkehoidon passiin.

Lapsikohtainen perehdytys kirjataan lapsen henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman (LIITE 5) liitteenä olevaan perehdytys- ja lupalomakkeeseen (LIITE 6).

Kurssitarjonta

Lääke- hoidon osaamisvaatimukset ja kurssitarjonta lisääntyy koko ajan ja päivityksiä sisältöihin tehdään vuosittain. Verkkomateriaali on aina avoinna käytettäväksi. Lupakäytännöistä, henkilöstön vastuista, velvollisuuksista ja työnjaosta saa lääkehoito-oppaasta ja Verkcareista. SiunSotessa verkko-opintojen yhteyshenkilöinä toimivat maarit.kalasniemi@siunsote.fi tai hillevi.rautiainen@siunsote.fi), joilta saa tietoa yleisistä tenttipäivistä.

Lisätietoja www.verkkarit.fi

PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset

PKV-lääkehoitoa ei toteuteta päivähoitossa. Poikkeustilanteissa voi kyseeseen tulla tarkkaavaisuushäiriölääkitys (ADHD), jolloin työntekijän osaaminen varmistetaan lapsikohtaisella perehdytyksellä ja lupamenettelyllä (kts. lupakäytännöt).

Osaamisen varmistaminen

Varhaiskasvatuksen esimies huolehtii siitä, että kaikilla lääkehoitoon osallistuvilla on tarvittava lupa kunnossa. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen esimies huolehtii lisäkoulutuksen pyytämisestä ja järjestämisestä.

Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä

- ei ole käytössä

3. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Jokainen lääkehoitoa toteuttava tai siihen osallistuva vastaa aina omasta toiminnastaan. Viimekädessä lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän tietää mitä, miten, miksi ja kenelle lääkettä annetaan. Lääkehoitoa toteuttaessaan lääkehoitoa toteuttava työntekijä vastaa omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja työyksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. On tärkeää, että työntekijä kertoo työnantajalleen tai esimiehelleen, jos hänen työhönsä kuuluu tehtäviä, joita hän ei hallitse. Silloin häntä voidaan perehdyttää tehtäviinsä paremmin, järjestää lisäkoulutusta tai järjestellä tehtäviä vastaamaan hänen osaamistaan.

Vastuu varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta on Siun soten perhe- ja sosiaalipalvelujen johdolla.

Varhaiskasvatuksen johdon vastuulla on huolehtia siitä, että yksikössä on Siun soten varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman pohjalta laadittu omaan varhaiskasvatussyksikköön sopiva lääkehoitosuunnitelma.

Yksikön esimies varhaiskasvatuksessa

Työnantaja vastaa siitä, että työntekijälle annetaan sellaisia tehtäviä, joihin hänen tietonsa ja taitonsa riittävät. Esimies tai työyksikön perehdytyksestä vastaava huolehtii siitä, että uudet työntekijät saavat tarvittavan, asiakaskohtaisen tiedon ja opastuksen, mikäli yksikössä on jatkuvaa lääkehoitoa saava lapsi (LIITE 5-6). Toimintayksikön esimies valvoo lääkehoidon toteuttamista päivittäisessä työssä (LIITE 7).

Toimintayksikön esimies vastaa oikeista työskentelyolosuhteista lääkehoitoa toteutettaessa (säilytysmahdollisuus, aseptiikka).

Lasta hoitava lääkäri

Lasta hoitava lääkäri vastaa aina lääkkeen määräämisestä ja lapsen lääkehoidon kokonaisuudesta. Lääkäri vastaa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon ohjauksesta sekä neuvonnasta omalta osaltaan ja vaikuttavuuden arvioinnista.

Varhaiskasvatuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta

Varhaiskasvatuksen työntekijä, esim. lähihoitaja tai sosionomi, jolla on perusopinnoissaan ollut lääkehoito-opintoja, voi toteuttaa lääkärin lapselle määräämää luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) lääkehoitoa. Ihon alle pistettävän (esim. insuliini) lääkehoidon toteuttamiseen vaaditaan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Lääkehoitoon koulutettu työntekijä antaa lapselle lääkkeen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, seuraa lääkehoidon vaikutuksia, dokumentoi lääkehoidon ja välittää tietoa lapsen huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Varhaiskasvatuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta

Varhaiskasvatuksen työntekijä, esim. lastentarhanopettaja tai perhepäivähoitaja, voi toteuttaa lääkärin lapselle määräämää, luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) tai ihon alle pistettävää (esim. insuliini) lääkehoitoa. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, tarvittavaan lisäkoulutukseen sekä lupaan ja edellä mainittuihin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovittuihin asioihin. Terveystieteiden kouluttamattomalla työntekijällä ei ole velvoitetta lääkehoidon toteuttamiseen. Vanhempien tulee saada tietää, kuka lääkehoitoa päivähoidossa toteuttaa.

Varhaiskasvatuksen henkilökunta, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta perusopinnoissaan, antaa lapselle lääkkeen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, dokumentoi lääkkeen annon ja välittää tietoa lapsen huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Määräaikainen henkilöstö

Määräaikaisella työntekijällä tulee olla sama perehtyneisyys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen lapsen lääkehoitoa varhaiskasvatuksessa.

Opiskelija harjoittelijana

Opiskelijat toimivat ohjaajiansa vastuulla. Lääkehoidon harjoittelu edellyttää riittäviä teoreettisia tietoja ja taitoja sekä lääkelaskujen hallintaa, jotka ovat oppilaitoksen vastuulla. Suositeltavaa on, että opiskelija ei osallistu varhaiskasvatuksessa lapsen lääkehoitoon. Opiskelija ei voi harjoittelunsa aikana suorittaa LOVE-opintoja työyksikössä.

Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä

Opiskelija toimii vuorovastaavan työntekijän valvonnassa ja vastuulla. Opiskelijalla tulee olla sama perehdytys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen lapsen lääkehoitoa työntekijänä varhaiskasvatuksessa.

4. Lääkehuolto

Jos yksikössä on lääkehoitoa tarvitseva lapsi, vanhemmat toimittavat lääkkeet päivähoitoon. Lääke tuodaan alkuperäispakkauksessa, ja pakkauksessa tulee olla lapsen nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, säilytyspaikka, mihin aikaan lääke on annettava, missä lääke tulee säilyttää (esim. jääkaappi) ja miten lääke annetaan (niellään, veteen sekoitettuna vai onko kysymyksessä suppo).

Lääkkeet säilytetään lukitussa lääkekaapissa lapsen nimellä varustettuna lääkkeen säilyvyysaika huomioiden. Ulkonäön tai käyttötarkoituksen perusteella helposti sekaantuvien lääkkeiden säilyttäminen eri paikoissa vähentää erehtymisen riskiä ja lisää turvallisuutta. Lääkkeet säilytetään erillään muista tuotteista ja välineistä, ja työyksiköissä kiinnitetään erityistä huomiota lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin. Lääkevalmisteiden säilytysohjeet löytyvät lääkepakkauksista ja lääkkeitä tulee säilyttää niiden oikeissa lämpötiloissa.

Säilytyslämpötilat ovat:

- huoneenlämpö +15– +25 astetta
- viileä +8- +15 astetta
- kylmä +2- +8 astetta
- pakastin < -15 astetta

Työyksikön henkilöstö tarkastaa lääkkeet säännöllisesti ja varmistuu siitä, ettei varastossa ole vanhentuneita tai muuten käyttöön soveltumattomia lääkkeitä. Vanhentuneet ja tarpeettomat lääkkeet toimitetaan vanhemmille, jotka toimittavat ne apteekkiin hävitettäväksi. Lääkekaapin avaimet ja kulunvalvonta järjestetään niin, että asiattomat eivät pääse käsittelemään lääkkeitä. Varhaiskasvatuksen työyksikön johtaja on vastuussa asianmukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä.

5. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen

Aina ennen lääkkeen antamista tulee tarkistaa, lääke, annos, lääkemuoto, annosteluajankohta ja antoreitti sekä varmistaa lapsen henkilöllisyys.

Varhaiskasvatuksen henkilökunta antaa ja annostelee lapselle lääkkeen voimassaolevien lääkehoitolupiansa sallimissa rajoissa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaan. Kuuri-luonteisten lääkehoitojen (esim. antibioottikuuri) sekä käsikauppavalmisteiden (esim. antihistamiini, särkylääkkeet) antaminen voidaan toteuttaa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti määräaikaisesti lapsen hoidon niin edellyttäessä.

Erillisohjeet diabetesta (Liite 1.), allergiaa / astmaa (Liite 2.) ja epilepsiaa (Liite 3.) sairastavien lasten lääkehoidosta on liitteenä.

6. Dokumentointi ja tiedottaminen

Annettu lääke kirjataan sovitun käytännön mukaisesti ” lääkkeenjako- / lääkkeenantolistalle” ja lääkkeitä mahdollisesti aiheutuneet poikkeavat vaikutukset tai havaitut haitat kirjataan ja ilmoitetaan huoltajalle.

7. Seuranta ja palautejärjestelmät

Päivitykset varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmaan tehdään aina Siun soten Lääkehoito-oppaan päivityksen jälkeen. Siun soten alueella yhteyshenkilöinä toimivat neuvoloiden osastonhoitajat Marjatta Partanen/Joensuun kantakaupunki, Tuire Seilonen/läntinen alue, Raija Lappalainen/itäinen alue ja palveluesimies Hanne-Mari Pöyhönen/eteläinen alue sekä johtava sosiaalityöntekijä Sonja Hartikainen/pohjoinen alue sekä perhepalvelujen apulaislääkäri Sanni Penttilä.

sähköposti:etunimi.sukunimi@siunsote.fi

Siun soten puhelinvaihe: 013-3300

Lapselle aiheutuneista lääkehoitoon liittyneistä vaaratilanteista tai haitoista informoidaan huoltajia ja käsitellään tapahtumat työyhteisössä.

LÄHTEET

Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Thl 14/2015, https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN_ISBN_978-952-302-577-6.pdf?sequence=1

Turvallinen lääkehoito Siun sote – Pohjois -Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen Lääkehoidon opas versio 8, 7.2.2017

ALLERGIAA/ASTMAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO. Allerginen lapsi päivähoitossa

Ruoka-allergiat

- ▶ Ruoka (esim. maito, kananmuna, vehnä) voi aiheuttaa lapsille nopeasti, minuuttien tai tunnin kuluessa (iho-oireita, suu-suolioireita, nuhaa, astmaa) tai hitaasti, tuntien tai jopa muutaman päivän kuluessa kehittyviä allergiaoireita. Useimmiten oireet ovat lieviä, väistyvät vähitellen eivätkä tarvitse erityistä hoitoa. Haittaavia oireita hoidetaan välttämällä kyseistä ruoka-ainetta ja käyttäen lääkkeitä tarpeen mukaan.
- ▶ Pääsääntö on, että allerginen lapsi syö päivähoitossa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavalion välttämättömyydestä ole lääkärinlausuntoa. Lääkärinlausunto annetaan ravitsemuksellisesti keskeisistä ruoka-aineista (maito, viljat, kananmuna) tai kun lapsi on saanut anafylaktisen reaktion jostain ruoka-aineista.
- ▶ Vahinkoaltistumisen (esim. lapsi ottaa toisen lapsen lautaselta ruokaa) aiheuttamat lievät oireet hoidetaan antihistamiinimikstuuralla tai -tableteilla. Lääkäri opastaa vanhemmat ja he puolestaan neuvovat päivähoiton henkilöstölle varalääkkeen käytön. Myöhäisleikki-ikäisillä lapsilla saattaa olla erityisesti koivun siitepölyallergiaan liittyviä ristiallergioita. On huomattava, että välttö koskee vain tuoreita kasviksia eikä esimerkiksi keittoja. Jos tuoreet kasvikset, hedelmät tai juurekset aiheuttavat haittaavia suu- tai limakalvo-oireita, ei niitä anneta. Tilalle voidaan antaa salaatinlehtiä, kurkkua tai banaania mitkä sopivat monelle. Jälkiruokavaihtoehtona esim kiisseleitä.
- ▶ Vahinkoaltistuminen aiheuttaa maassamme päivähoitossa vuosittain muutaman nopeasti kehittyvän, vaarallisen allergiareaktion, anafylaksian. Aiheuttajia ovat useimmiten maito, vehnä, kananmuna, soija, kala ja siemenet.
Anafylaksian ensihoito on aina adrenaliini. Anafylaksian saaneen lapsen perheelle opastetaan adrenaliiniinjektorin (EpiPen, Jext) pistäminen reisilihakseen. Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta: <https://vimeo.com/141512797>. Vanhemmat ohjaavat tarvittaessa neuvolan terveydenhoitajan kanssa päivähoiton henkilökuntaa. Anafylaksiat ovat kuitenkin harvinaisuuksia eikä koko päivähoiton henkilöstön kouluttaminen kaiken varalta ole tarpeen eikä mahdollista.
- ▶ Jos vahinkoaltistuminen aiheuttaa hitaasti kehittyviä iho- tai suolioireita, ne eivät ole vaarallisia eivätkä yleensä tarvitse päivähoitossa annettavaa lääkitystä.

Astma

► Pääsääntö on, että hengenahdistuksesta kärsivää lasta ei viedä päivähoitoon. Astmalääkkeen antaminen päivähoitossa on poikkeus. Suurin osa pienten lasten akuutista astmaoireilusta liittyy flunssiin, jolloin lapsi hoidetaan kotona.

► Astmaa sairastava lapsi alkaa joskus oireilla esimerkiksi retkellä hevostallille tai peleissä ja leikeissä. Tällaisessa vaarassa olevilla lapsilla pitää olla mukana keuhkoputkia avaava lääke (pienillä lapsilla tilajatkeen kanssa esim. Ventoline + Babyhaler®, esikoulu- kouluiästä lähtien lapsilla jauheinhalaattori esim. Buventol Easyhaler®). Vanhempien tehtävä on opastaa hoitajat käyttämään lääkettä. Astman ylläpitohoitoon päivähoiton henkilökunnan ei tarvitse puuttua.

Hengitystieallergiat ja atooppinen ihottuma

Hengitystieallergiasta kärsivä lapsi ei tarvitse päivähoitossa erityistoimenpiteitä eikä päivähoitossa tehdä tavallisten hygieniatoimenpiteiden lisäksi erityistä allergiasaneerausta. Monissa perheissä on lemmikkieläimiä ja allergeeneja tarttuu vaatteisiin. Vaatteita ei tarvitse vaihtaa tai puhdistaa päivähoitopaikkaan tullessa.

► Allergisesta nuhasta kärsivät lapset saavat lääkkeensä (antihistamiini, nenäsumute ja silmätipat) kotona.

► Atooppista ihottumaa hoidetaan päivittäisellä rasvauksella, joka toteutetaan pääsääntöisesti kotona.

Kansallinen allergiaohjelma 2008 – 2018, Päivähoidon allergiaohje -työryhmä: Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Mikael Kuitunen, Erkka Valovirta, Erja Tommila, Tari Haahtela, Anna-Maija Haliseva-Lahtinen, Anne Liimola

Lasten allergiat Ohjeet ehkäisystä, diagnosoinnista ja hoidosta: Teija Dunder, Mikael Kuitunen, Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Tiina Reijonen, Erkka Valovirta ja allergiaohjelman sihteeristö. Suomen lääkärilehti Liite 18, 16.5.2011.

EPILEPSIAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO / PKKS lastenneurologian poliklinikka

Aivojen normaali toiminta perustuu hermosolujen sähköiseen yhteydenpitoon. Epileptinen kohtaus on aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka voi ilmetä tajunnan, liikkeiden, aistitoimintojen, tahdosta riippumattomien tai tahdosta riippumattomien toimintojen häiriönä. Se missä paikassa aivoja kohtauspesäke on vaikuttaa kohtauksen oireiden ilmenemiseen.

Epilepsian hoidon ja seurannan tavoitteena on kohtauksettomuus. Tähän pyritään lääkehoidolla huomioiden lääkkeen sivuvaikutusten minimointi. Hoitoon ja seurantaan kuuluvat kontrollikäynnit lastenneurologian poliklinikalla sekä säännölliset laboratoriotutkimukset lääkeainepitoisuuksineen.

Turhista rajoituksista voi luopua 2-3 kuukauden kuluttua lääkehoidon aloittamisesta. Säännöllisesti otettu lääke, riittävä lepo ja säännölliset ruokailut tulisi huomioida lapsen arjessa. Mikäli on tiedossa kohtaukselle altistavia tekijöitä, pyritään niiden minimointiin.

Tärkeää on seurata mahdollisia epilepsian kohtausoireita ns. kohtauskirjanpidolla. Kotona ja päivähoitossa/koulussa merkitään muistiin epäilyttävät oireet sekä kohtaukset. Kirjataan milloin, missä tilanteessa ja millaisia oireita esiintyi sekä kesto. Myös lapsen vointi oireen jälkeen olisi hyvä kirjata.

Kohtauksen aikana on tärkeää pysyä rauhallisena. Älä estä kouristusliikkeitä, mutta huolehdi, ettei lapsi kolhi itseään. Turvaa lapsen hengitys asettamalla hänet kylkiasentoon ja avaamalla mahdollisesti kiristävät vaatteet. Mikäli kohtaus alkaa rajuna tai kestää

yli 2 (5) minuuttia tai toistuu, anna tarvittava lapselle määrätty ensiapulääke annetun ohjeen mukaan. joko peräruiskeena tai posken limakalvolle. Mikäli kohtaus jatkuu, soita ambulanssi 112. Ilmoita vanhemmille tilanteesta ja huomioi lapsen mahdollinen jälkiväsymys.

Tietoa epilepsiasta

www.epilepsia.fi

www.terveysportti.fi

Erikson, K., Gaily, E., Hyvärinen P. & Vainionpää, L 2008. Lapsi ja epilepsia. Helsinki: Epilepsialiiton julkaisu

DIABETESTA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO / PKKS, lasten- ja nuorten poliklinikka

Diabeteksen hoidossa on sovittava yhteen insuliinin, ruuan ja liikunnan vaikutus verensokeriin. Verensokerin säännöllinen mittaaminen auttaa hyvän sokeritasapainon saavuttamisessa ja ylläpitämisessä

Päivähoidon ja kodin yhteistyö

Hyvä yhteistyö luo edellytykset lapsen hyvinvoinnille päivähoitossa. Niin päiväkodissa kuin perhepäivähoitossa lapsen diabeteksen hoidosta vastaavat aina aikuiset. Vanhemmat huolehtivat hoitovälineiden hankkimisesta päivähoitopaikkaan ja kertovat, milloin ja missä tilanteissa verensokeria mitataan. Vanhemmat tuovat päivähoitoon ateriainsuliinin annostelua varten ajantasaisen, kirjallisen ohjeen. Henkilökunta arvioi syödyn aterian hiilihydraatti määrän, jonka perustella ateriainsuliini annostellaan lapsen oman lääkitysohjeen mukaisesti.

Kun perusasiat diabeteksestä ja sen hoidosta ovat päivähoiton henkilökunnan tiedossa ja kun tehtäväjako ja vastuut henkilökunnan kesken ovat selkeät, kaikki osapuolet voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

Koska hoitohenkilökunnalla tulee olla tietyt valmiudet toteuttaa hoitoa, lapsen hoitojärjestelyt tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen päivähoiton alkua. On hyvä pitää tarvittaessa yhteistyöpalaveri, jossa ovat mukana lapsen vanhemmat, diabeteshoitaja, mahdollisesti ravitsemusterapeutti sekä lapsen hoidosta ja ruokailusta vastaavat henkilöt päivähoitosta. Tarvittaessa yhteistyöpalaveri

kannattaa järjestää mahdollisimman pian myös sellaisissa tilanteissa, kun päivähoitossa jo oleva lapsi sairastuu diabetekseen tai vaihtaa päiväkotiryhmää. Asioiden sujuminen on varmistettava aina hoitajien vaihtuessa.

Päivähoitossa kannattaa sopia siitä, kuka vastaa ruokailuun liittyvistä asioista, vastaa verensokerin seurannasta ja insuliinin pistämisestä ja kuka toimii yhteyshenkilönä kodin ja päivähoiton välillä, ilmoittaa mahdollisista muutoksista, retkistä ja hoidon sujumisesta.

Diabetes on yksilöllinen sairaus, mikä on tärkeä muistaa!

Matala verensokeri

Ohjeet matalan verensokerin ja sokin hoitoon on oltava päivähoitossa tiedossa. Matalasta verensokerista on kyse, kun verensokeri on alle 4 mmol/l.

Ensiapu

Jos on kyse liian matalasta verensokerista, diabeetikon on HETI saatava jotakin nopeasti verensokeria kohottavaa juotavaa tai syötävää, esimerkiksi jokin seuraavista annoksista:

- lasillinen tuoremehua tai sokeripitoista virvoitusjuomaa/mehua tai mehutetra

- 4 – 6 palaa rypälesokeria (Siripiri, Dexal) tai tavallista sokeria
- hedelmä
- sokeripitoisia makeisia tai rusinoita
- sokeripitoinen jogurtti tai jäätelö
- lasillinen maitoa

Jos oireet eivät mene ohi 5 – 10 minuutissa tai mittauksella todetaan, että verensokeri on edelleen liian matala, annetaan toinen samansuuruinen annos.

TAJUTTOMUUS ELI SOKKI

Jos on epävarmaa, pystyykö lapsi nielemään tai lapsi on tajuton, hänelle ei saa antaa juotavaa tai syötävää tukehtumisvaaran vuoksi. Paras toimintatapa tällöin on laittaa lapsi kylkiasentoon ja sivellä siirappia tai hunajaa posken limakalvoille.

Jos tilanne pitkittyy verensokeri saattaa laske niin alas, että se johtaa tajuttomuuteen eli sokkiin. Sokkiin saattaa liittyä myös kouristuksia. Tällöin tehokas ensiapu on glukagonipistos (Glucagen ½ ampullia). Glukagoni on hormoni, joka vapauttaa maksasta sokeria verenkiertoon. Vanhempien kanssa sovitaan glukagonin käytöstä etukäteen, ja he toimittavat sen hoitopaikkaan.

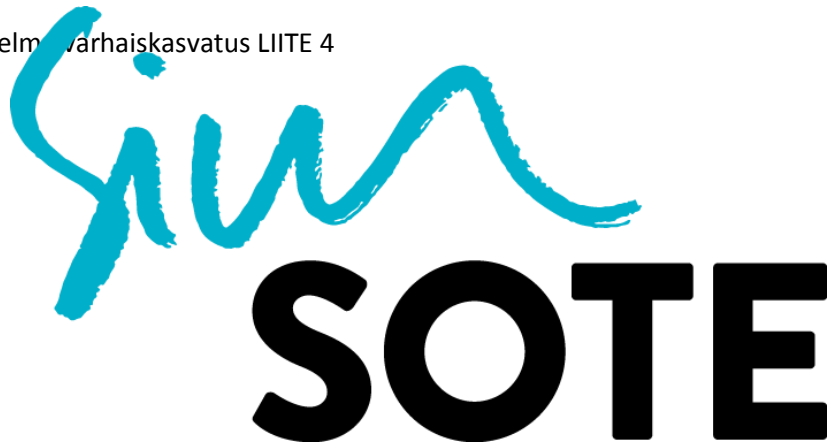
Sokkitapauksissa paikalle on soitettava ambulanssi (112) ja lapsen vanhempiin on otettava heti yhteys.

(Diabetes leikki-ikäisellä, opas päivähoitoon, sivu 15)

Insuliinin pistolupa Siun soten alueella insuliinin pistosohjauksen voi saada lasten- ja nuortentautien poliklinikalta, lasten ja nuortentautien osastolta 10A, diabeteshoitajalta tai lastenklinikan kuntoutusohjaajalta.

Ohjauksen ja pistosopetuksen antanut henkilö allekirjoittaa: Lupa insuliinipistosta varten – kaavakkeen, jonka ohjaukseen tuleva henkilö tuo tullessaan. Päiväkodin henkilökunta huolehtii pistoslupa kaavakkeen toimittamisen eteenpäin pistosluvan saamista varten.

Pistolupa on voimassa viisi vuotta.

Lääkehoidon osaaminen varhaiskasvatuksessa

LOVE - passi
LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN VERKOSSA

Nimi: _____

Henkilönumero tai syntymäaika: _____

Tehtävänimike: _____

Työyksikkö: _____

Lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatus LIITE 4

LÄÄKEHOITON KOULUTTAMATTOMAT HENKILÖT

Lääkehoitoon kouluttamatonta henkilöstöä ovat esimerkiksi lastentarhanopettajat tai sosionomit, joiden koulutukseen ei sisälly lääkehoidon opintoja. Lääkehoitoon kouluttamaton työntekijä tarvitsee aina lääkehoitokoulutusta ja -perehdytystä ennen lääkehoidon toteuttamiseen osallistumista.

LÄÄKEHOITON KOULUTETUT HENKILÖT

Lääkehoitoon koulutusta saaneita henkilöitä ovat esimerkiksi lähihoitajat tai sosionomit, joilla on perusopinnoissaan ollut lääkehoidon vapaasti valittavia opintoja.

LÄÄKEHOIDON LISÄKOULUTUS

Varhaiskasvatuksessa lääkehoitoon osallistuvalla työntekijällä suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden suorittamista LOVE-kokonaisuudesta. Kaikille lääkehoitoon osallistuville suositellaan myös Kivun lääkehoito osan 1 suorittamista. Lisäksi suositellaan LOP osa 1:n suorittamista.

Jokaiselle lapsen lääkehoitoon osallistuvalla lapsen yksilölliseen lääkehoitoon perehtyminen on pakollista.

Riittävän koulutuksen, perehtymisen ja kirjallisen luvan saatuaan työntekijä voi:

- antaa lääkkeitä luonnollista tietä, eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina.
- käyttää adrenaliini-injektoria

Jos tämän lisäksi on välttämätöntä toteuttaa vaativampaa lääkehoitoa kuten insuliinihoitoa lapsikohtaisen perehdytyksen antaa, näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVE-kokonaisuudesta.

Varhaiskasvatuksen työntekijän kirjallinen lääkehoitolupa on lapsikohtainen. Teoriaopinnot, näytöt, tentit ja insuliinin pistolupa on voimassa enintään 5 vuotta, mutta jokaisen lapsen lääkehoitoon on kuitenkin perehdytettävä lapsikohtaisesti.

SUORITUSMERKINNÄT JA PASSIN SÄILYTTÄMINEN

Kun työntekijä läpäisee tentin, passiin merkitään hyväksytty ja tentinvalvoja allekirjoittaa suorituksen. Jos työntekijä ei saa hyväksyttyä tulosta kolmella yrityskerralla, tulee suoritusmerkinnäksi hylätty ja tentinvalvoja allekirjoittaa merkinnän. Passiin mahtuu kolme suorituskertaa, joista jokainen kerta sisältää kolme yritystä.

Varhaiskasvatuksessa mahdollisten näyttöjen vastaanottajan tulee olla kokenut, lääkehoitoa toteuttava varhaiskasvatuksen työntekijä tai laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. sairaanhoitaja, kättilö, terveydenhoitaja), jolla on omat lääkehoidon luvat voimassa. Yksi virheetön näyttösuoritus riittää. Hyväksytyn suorituksen jälkeen näytön vastaanottaja kuittaa suorituksen passiin. Luvan allekirjoittaa varhaiskasvatuksen yksikön lääkähoidosta vastaava esimies varmistettuaan työntekijän osaamisen.

Insuliinihoidossa olevan lapsen lääkehoitoluvan allekirjoittaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä.

Alkuperäinen passi jää työntekijälle, kopio säilytetään työyksikössä.

LOP – LÄÄKEOSAAMISEN PERUSTEET

Tämä todistus antaa passissa mainitulle työntekijälle oikeudet teoriaopintojen ja näyttösuoritusten mukaiseen lääkehoidon toteuttamiseen lapsi-, lääke- ja tilannekohtaiseen sopimukseen perustuen. Lupa sisältävät lääkkeet luetellaan lapsikohtaisessa luvassa. Lupa on voimassa enintään 5 vuotta teoriaopintojen, tenttien ja näyttöjen osalta.

TEORIAOPINNOT JA TENTIT		
Lääkehoidon osaamisen perusteet (MiniLOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Kivun lääkehoito (KIPU 1)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Lääkehoidon osaamisen perusteet – Teoria (LOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Pääosin keskushermostoon vaikuttava lääkitys (PKV-lupa)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:

NÄYTÖT

Näytöt (tarvittaessa):	Pvm ja näytön vastaanottajan allekirjoitus:	
☐ Lääkkeen antaminen PEG- ja nenämaha-letkuun	___/___/___	_____
☐ Lääkelaastarin vaihtaminen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen silmään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen keuhkoihin	___/___/___	_____
☐ Happipullojen käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen nenään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen korvaan	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen iholle	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen emättimeen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen peräsuoleen	___/___/___	_____
☐ Adrenaliini-injektoren käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen ihon alle, s.c.	___/___/___	_____
☐ PKV-lääkkeen antaminen luonnollista tietä ja laastarin vaihto	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
Päivämäärä ja terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus:		

Lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatus LIITE 4

LISÄOSAT

Lääkehoidon koulutuksen lisäosia ovat mm. Kivun lääkehoito (KIPU), Ensihoidon lääkkeet (ENSI LOVE), Mielenterveyden häiriöiden ja päihderippuvuuksien lääkehoito (PSYK), läkkäiden lääkehoito (GER) ja Lasten lääkehoito (LAS).

Lisäosan nimi:	Teoria ja tentit:	Teoria ja tentit:
Kivun lääkehoito – KIPU 2	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Mielenterveyden häiriöiden ja päihderippuvuuksien lääkehoito - PSYK	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
lakkäiden lääkehoito - GER	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Lasten lääkehoito - LAS	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Ensihoidon lääkkeet – ENSI LOVE	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:

LAPSEN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Lapsen nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet	Puhelinnumerot hoitopäivän aikana
Lapsen ryhmä/perhepäivähoito	Vastuuhenkilö ryhmässä/perhepäivähoitaja

LAPSEN LÄÄKKEET JA LÄÄKEHOITO

Lääke 1	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääke 2	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääkehoitosuunnitelma Varhaiskasvatus LIITE 5.

Huoltajat antavat lääkkeen ryhmän henkilökunnalle henkilökohtaisesti, alkuperäispakkauksessa, lapsen nimellä varustettuna, annosteluohjeineen tai valmiiksi annosteltuna. Valmiiksi annosteltu lääke tulee olla asianmukaisesti pakattuna, pakkauksessa tulee näkyä lapsen nimi, lääkkeen nimi ja vahvuus sekä antojankohta.

Lääkkeitä säilytetään päiväkodissa/perhepäivähoidossa lukittavassa kaapissa, lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti.

Lapsen lääke tuotu päiväkotiin (pvm): _____

Lääke tai käytetty väline hävitetty (pvm) _____

Hävittäjän nimi: _____

HUOLTAJIEN TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN ANTAMA LAPSEN LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYS

Milloin lääkehoitoa tarvitaan
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)
Mitä oireita seurataan
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa

Lääkehoitosuunnitelma Varhaiskasvatus LIITE 5.

Tarvittaessa lapsen elvytys
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa
Muita lapsen hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää

Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma on laadittu huoltajien ja lasta hoitavan henkilökunnan kanssa yhdessä. Lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja/tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan sekä huomioidaan yksikön turvallisuussuunnitelmassa

Vastuhenkilö ryhmästä _____

Huoltajat

_____
 _____ / _____ 20_____

JAKELU

Alkuperäinen kpl lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan/esiopetuksen oppimissuunnitelmaan

1 kopia huoltajille

1 kopia varhaiskasvatuksen yksikköön

1 kopia mahdolliseen varahoitopaikkaan

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

Lääkehoitosuunnitelma Varhaiskasvatus LIITE 6.

HENKILÖKUNNAN PEREHDYTYS JA LUPA LAPSEN LÄÄKEHOITOON

Lapsen nimi: _____

Perehdytettävä työntekijä: _____

Perehdytettävät asiat	Perehdytetty (x)
Milloin lääkehoitoa tarvitaan	
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää	
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)	
Mitä oireita seurataan	
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa	
Tarvittaessa lapsen elvytys	
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa	
Muita lapsen hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää	

Perehdytys annettu

Huoltajat

_____
 _____ / _____ 20_____

Terveystieteiden ammattihenkilö (tarvittaessa)

_____
 _____ / _____ 20_____

Lupa lapsen yksilöllisen lääkehoidon toteuttamiseen on myönnetty:

Varhaiskasvatuksen esimies

_____
 _____ / _____ 20_____

JAKELU

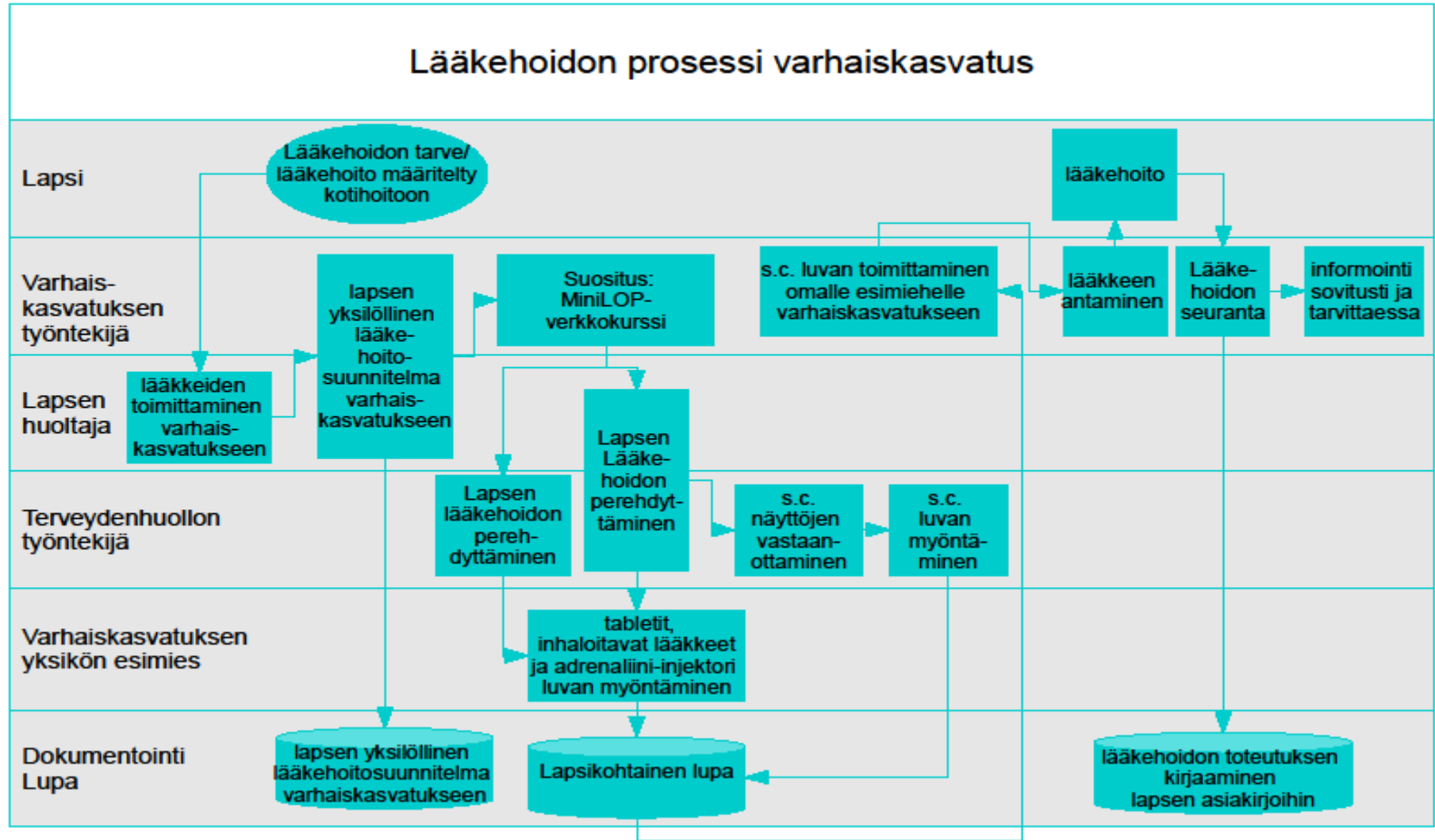
alkuperäinen kpl lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan/esiopetuksen oppimissuunnitelmaan,
 1 kopia varhaiskasvatuksen yksikköön,

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

Lääkehoitosuunnitelma Varhaiskasvatus LIITE 8. LÄÄKEHOIDON PROSESSI

Lääkehoitosuunnitelma Varhaiskasvatus LIITE 8. LÄÄKEHOIDON PROSESSI